

Stand van Zaken NPLG 9 september 2024

Voor de zomer heeft het kabinet ingestemd met de begroting van LVVN. Daarmee is geld beschikbaar gekomen voor een tweede set maatregelen voor het landelijk gebied. In totaal is voor het landelijk gebied circa 1.55 miljard beschikbaar voor maatregelpakketten. Dit geld is overigens niet gelijk verdeeld over de provincies. Met name de provincies Zeeland, Noord-Holland en Flevoland krijgen weinig financiële middelen. Provincies kunnen bij het Rijk subsidie aanvragen en samen met de decentrale partners een start maken met de uitvoering.

De afgelopen week is naar buiten gekomen dat het kabinet het voornemen heeft om het NPLG af te schaffen. Dit wil overigens nog niet zeggen dat het kabinet ook wil stoppen met de gebiedsgerichte uitvoering. Het lijkt erop dat de gebiedsgerichte uitvoering op een andere wijze terug gaat komen. Meer duidelijkheid hierover zal naar verwachting worden gegeven in het regeerprogramma. Op het bericht dat het NPLG programma komt te vervallen heeft de unie het onderstaande persbericht uitgebracht.

Het afschaffen van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) heeft directe gevolgen voor het werk van de waterschappen. De waterschappen zijn dan ook benieuwd naar de plannen van het nieuwe kabinet en benadrukken dat ze zich blijven inzetten om met een gebiedsgerichte aanpak de doelen voor onder andere de waterkwaliteit te halen.

Het doel van het NPLG is het halen van de (Europese) doelen voor natuur, stikstof, waterkwaliteit en klimaat. Om deze doelen te bereiken is ingezet op het toekomstbestendig maken van het landelijk gebied voor met name inwoners, ondernemers, landbouw en natuur. Voor de waterschappen is daarbinnen het verbeteren van de waterkwaliteit, zoals onder andere vastgelegd in de Kaderrichtlijn Water (KRW), de belangrijkste opgave. Ook is binnen het NPLG veel aandacht voor de verdeling van zoetwater tijdens droogteperiodes en ruimte voor water om wateroverlast te voorkomen. De gebiedsgerichte samenwerking tussen overheden, bedrijven, inwoners en maatschappelijke organisaties zorgt voor een samenhangende aanpak, waardoor ook maatwerk mogelijk is.

De opgave voor schoon en voldoende water blijft

Met het verdwijnen van het NPLG gaat de opgave voor schoon en voldoende water niet weg. Waterschappen gaan onverminderd door met hun werkzaamheden, want er zijn in de gebiedsprocessen verwachtingen gewekt en er is geen tijd te verliezen. Zo moeten de doelen voor de [KRW](#) al in 2027 zijn gerealiseerd. Alle energie moet dan ook worden gestoken in de uitvoering.

Samenwerking essentieel

Erik den Hertog, bestuurslid van de Unie van Waterschappen: "De afgelopen jaren hebben de waterschappen flink in de regionale samenwerking geïnvesteerd. Waterschappen zijn vastbesloten om deze manier van werken in stand te houden. Dit is ook een uitnodiging aan onze samenwerkingspartners in de regio".

We maken een start met de uitvoering

Om een versnelling te geven aan de uitvoering van de plannen voor het landelijk gebied, hebben provincies vorig jaar plannen ingediend waarvoor ruim anderhalf miljard euro beschikbaar is. Provincies en waterschappen maken samen met de gemeenten, inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties in hun gebied inmiddels een start met de uitvoering van deze plannen.

Wat hebben we nodig van het kabinet?

De waterschappen verwachten van het kabinet op korte termijn een concreet alternatief plan dat het tempo erin houdt, het draagvlak vergroot en de doelen aantoonbaar realiseert.

GLB subsidie samenwerking in veenweiden en overgangsgebieden N2000 en de samenwerking veenweide waterschappen.

Vanuit de themagroep bodemdaling van de Unie is een deskundigennetwerk gestart om de implementatie van de GLB-samenwerkingsregeling te begeleiden. Ook de verantwoordelijk medewerker van LVVN is lid van het deskundigenoverleg, waardoor de lijnen tussen de uitvoeringspraktijk van waterschappen en LVVN kort zijn.

De GLB samenwerkingsregeling voorziet in het uitkeren van subsidies aan samenwerkende boeren die vrijwillig willen bijdragen aan het reduceren van broeikasgassen en bodemdaling. De regeling wordt gedurende de GLB periode jaarlijks opengesteld. Samenwerkende boeren kunnen subsidie aanvragen voor het opzetten van een samenwerkingsverband, extensiveringsmaatregelen in de nabijheid van N2000 gebieden en het instellen van hogere oppervlaktewaterpeilen eventueel gecombineerd met de aanschaf en plaatsing van waterinfiltratie-systemen, zoals onderwaterdrainage of drukdrainage. Een advies van het waterschap maakt onderdeel uit van het subsidieproces. De afgelopen maanden hebben waterschappen hard gewerkt aan en veel geleerd van het geven van goed onderbouwde adviezen. Met het deskundigennetwerk hebben waterschappen onderling kennis en ervaring uitgewisseld.

Voor de eerste subsidieronde zijn 14 aanvragen met ruim 190 deelnemers ingediend die mooi ruimtelijk zijn verdeeld over de veenweideregio's.

De aanpak is geëvalueerd, waarbij naast de uitvoering op korte termijn ook is nagedacht over de regeling op de lange termijn. Aandachtspunten voor de lange termijn zijn:

- Bredere inzet van de regeling, zodat alle effectieve maatregelen in aanmerking kunnen komen voor subsidie;
- Perspectief voor de lange termijn, zodat maatregelen ook na de huidige GLB periode behouden blijven;
- Verbeteren hydrologische samenhang tussen samenwerkende boeren.

Positief is dat de regeling het gesprek over veenweide en de samenwerking in het gebied in op gang brengt. LVVN werkt aan een nieuwe regeling voor 2025, waarbij ook waterschappen aanspraak kunnen maken voor subsidie tbv aanpassingen aan het watersysteem. Het deskundigenoverleg wordt voorlopig voortgezet. Voor vragen kunt u terecht bij de trekkers van dit deskundigennetwerk Corine van den Berg (Waternet/AGV) en Inez Hamel (WDODelta).

Aanpak piekbelasting en ondernemersplannen

De aanpak piekbelasting richt zich op stikstofreductie in de omgeving van stikstofgevoelige N2000 gebieden. Aanpak piekbelasting is een vrijwillige aanpak, waarbij agrarische bedrijven kunnen kiezen tussen: Innoveren, extensiveren, verplaatsen en stoppen; trappetje van Remkes. De meeste bedrijven die gebruik kunnen maken van de aanpak piekbelasting zijn gevestigd in de Peel en in de Gelderse vallei. Bedrijven die willen innoveren of extensiveren kunnen met behulp van een landbouwcoach een ondernemersplan opstellen. De waterschappen zijn betrokken bij het opstellen van ondernemersplannen. Een ondernemersplan wordt beoordeeld op basis van KPI's. Naast KPI's voor stikstof zijn er ook KPI's geformuleerd voor water, natuur en klimaat en hebben de KPI's een gebiedsgerichte component. Op dit moment zit er veel positieve energie in het traject van ondernemersplannen. De grootste spanning zit op de beoordeling en het juridische vlak. Het traject van ondernemersplannen is een leertraject dat input gaat opleveren voor het instrument van doelsturing.

